

**SVETKI – TAKŠI
ALI OVAKŠI
str. 2**

**AMBASADORJI
DINE
str. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. julija 2000 * Leto X, št. 14

Svetili so – ves pa skupina šketa tadala živeti

Tak se tó da. V Andovcaj so si eno zanimivo (érdekes) stvar vózmislili, kak bi svetili leto 2000 pa s tejm vred milenij tó. Tak so brodili, če že vsikš s tem praznuje, ka prejkvzema milenijsko zastavo, te si oni raj nika drugo vózmisljo. Vej pa pondeljske novine Vas Népe že mejsce pa mejsce drugo ne pišejo, kak tau, sto pa gde je prejkdau prapor. Istina, ka tau, ka so si oni vózmislili, bi kakšna vekša ves ali varaš težko naredo. Oni so dali narediti eno ploščo (tablo) iz marmora. Na tej tabli etak piše: **V letu 2000 smo živeli v Andovcih – 2000-ben Orfaluban éltünk.**

Pod tem napisom najdemo ime in priimek vsakšoga, steri tauga ipa stalno v Andovcaj živi. Nej so težko delo meli, samo 55 imen pa priimkov so morali na tablo gornapisati. Telko lústva živi zdaj v Andovcaj. Oni se vúpajo, ka njina ves ne merje vó, ka ne de mejla takše usode (sors), kak jo je melo več stau vesi na Vogrskom v zgodovini. Na nji zdaj več samo kakšna menja spominjajo. Pa tisti stesani stebri, stere postavljajo na mesto, gde so gnauksvejta v asice stale, gde je gnauksvejta življenje bilau. Andovčani si mesto mrtvoga lesa, želijo raj življenje, zato so ob tej obletnici posadili lípo, poleg lípe pa postavili tablo, da bi je njini mlajši pa vnuki pa pravnuiki nej pozabili.

8. julija sta gospauda Kozar iz Odranec pa Tot iz Števanovec blagoslovila tablo. Na te den so domau pozvali tiste Andovčane tó, steri več dugo

ne živejo v rojstnoj vesi.

Če bi vsi člani – steri zdaj plešajo, pa steri so gnauksvejta

plesali pri gorenjesenički folklorni skupini – vküpprišli, bi je gvúšno več bilau, kak kelko ludi živi v Andovcaj.

Pred petnajstimi leti so mladi na Gorenjom Seniki ziskali Lojzeka Hanžeka, ka bi radi ustanovili folklorno skupino. Tej podje pa dekle so v osnovnoj šauli že plesali pa večkrat so bili na folklorni koloniji v Preddvori. Tam so te takšen frajt dobili za ples, ka gda so šaulo skončali, so tó nej steli enjati.

Gda se kakšno dejte rodi, morata biti pauleg boter pa botra tó. Pri gorenjeseničkoj folklornoj skupini sta tau bila g. Mirko Ramovž iz Ljubljane in gospa Marija Rituper iz Murske Sobot. Gospaud Ramovž je v 70. lejtaj dosti ojdó po naši vasnicaj pa starce proso, naj ma pokažejo, kak so gnauksvejta plesali. Te plese si je dolazamerko pa je po tistim navó seničke mlade. Marija Rituper je dola zamerkala plese na Gorickom. Seničkim mladim je pomagala, da so se pripravljali na nastop v Cankarjevem domi v Ljubljani. Od začatka mau je senička folklorla sodelovala s FS iz Beltinec. Kak starejši brat pomaga malomi, tak so oni pomagali seničkim folkloristom.

15. obletnico folklorne skupine so svetili na Gornjem Seniki 9. julija. Pauleg domaenje skupine so v programi sodelovale skupine iz Beltinec, Moščanec, Bogojine, Sakalovec, gornjesenička otroška folklorla pa ansambel L. Korpiča in ženski kvartet.

-M.S.-

V tej dnevaj vsepovsedik po rosagi prejkadvajo milenijske spominske zastave, prapore, stere madžarska vlada (kormány) dá za dar vsakšoj vesi pa varaši na Vogrskon. Domačini pa domanje organizacije se trüdiyo, ka bi te den ške lepšoga naredle, zatók organizirajo kulturne pa športne programe. Tak je bilau tau na **Gorenjom Seniki** tó, gde je **25. junija** skurok cejla ves na petaj bila. Kak se te den pršika, je odvisno od tiste tó, steri tam gunče majo. Tau dobro peldiva razlika med seničkim pa sakalauvskim svetkom. Če prej o kakšoj stvari ne gučimo, te prej tiste nejga. Človek je v prvom tali vaškoga dneva na Gorenjom Seniki daubo takšo čutenje,

fari živéyo slovenski vórniki. V tauj fari so služili dühovníki, steri so se fejst skrbeli za tau, naj se slovenska materna rejč ne pozabi. Takšna sta bila gospauda Košič pa Kühar...

Če je tau njemi na žmetno spadnilo, te naj bi prejkdau mladomi sakalovskomi gospaudi, stero ga je tó bole malo pústo do rejči.

Te sam si ešče mislila, če ž v cerkvi nej, vej na proslavi, dej zastavo prejkdajo, tam državni sekretar, steri de gunč emo, tisti zatok gvúšno povej, ka je veseli, ka leko tau zastavo prejkda župani ene slovenske vasnice. Vjendrik bi ma nej kurona dola z glavé spadnila, če bi pravo, ka mi, Slovenci, že več kak djezaro lejt živemo na tau

mislo, da se je všasin po programi v auto vdaro pa se odpelo. Leko ka je popodneva že v kakšnoj rejsan vogrskoj vesi prejkdau zastavo. Tam so te gvúšno radi bili njegovim besedam.

Na te den so na Gorenjom Seniki šaulo poimenovali po Jožefi Košiči, gospaudi, steri je dugo služo svojim vórnikom pa slovenskoj besedi v seničkoj fari. Na šauli so odkrili spominsko tablo.

2. juliúša so v **Sakalauvci** dvojni svetek meli. Patron cerkvi je Srpna Mardja, zatók ves ma na te den svojo bučo, svojo proščenje. Zatóka volo so si vóodabrali te den za tau tó, ka bi prejkvzeli milenijsko spominsko zastavo.

Državni sekretar, steri je na Gorenjom Seniki gunč emo, pa je sploj nej pravo, ka je tau najvejša slovenska ves na Vogrskon, se mi nej preveč vido. Dapa nej ka bi mislili, ka samo šinfati vejim, moram povaliti tistoga državnoga sekretara, steri je v Sakalauvci prejkdau spominsko zastavo.

Gospaud dr. Hende Csaba je dobro vedo v kakšoj vesi je, nej pozabo povedati, ka v Sakalauvci živéyo Slovenci, Ciganji pa Vaugri. Tau je tó večkrat pravo, ka smo Slovenci na Vogrskom edina autohtona (óslakos) manjšina, tau se pravi, ka so naši predniki prva živeli tú v tau kauti rosaga, kak so Vaugri ese prišli. Baugi vala, zdaj so že vogrski politiki tau tó notaparvidli pa se njim ne vnauža tau na glas povedati. Zdj, da svetimo djezaroletni rosag, stero ga fundament je dojdjau krau sveti Štefan, je tau nej samo za Madžare svetek, liki za vse druge narodnosti, kak smo Slovenci, Nemci ali Hrvati na Vogrskom - je pravo gospaud Hende. Ka več narodov leko normalno vtjúpžive, se poštvilve, za tau je

dobra pelda ves Sakalovci. Kak grbanj ma vsigdar svoj par, tak prej človek tó ne more sam biti - je začno svojo predgo gospaud župnik Ferenc Merkli. Mora meti nekakoga, steri ma pomaga ali steroma on pomaga, kak

Lidje smo prejkurok vsi dobri. Taši smo kak andjaldje, dapa mamó samo eno paraut, zato se ne moremo nesti. Če se ščemo nesti, če ščemo poleteti, se moramo za roke držati, se moramo objeti.

Vaški den v Sakalovcih

Blagoslovitev prapora na G. Seniki

ka nas, porabski Slovincov sploj nejga. Vej pa nišče ranč z eno rejčauv nej pravo, ka na Gorenjom Seniki Slovenci živéyo. Gospaud senički župnik je pri svetoj meši v pridgi tó samo tau gunčo, kak je prej krščanska vóra pomagala Vaugrom, ka so si leko obranili svojo rejč, ka se je vogrski narod leko v Evropi ohrano. Tau ma je sploj nej na pamat prišlo, ka 80 procentov lústva, stero ga poslúša, je Slovincov. Vsi vejmo, ka je naša domovina Vogrski rosag, dapa zatok bi se vejndrik gospaudi nej jezic vóobrnó, če bi samo gnauk pravo, ka v seničkoj

zamlej. Dapa nej, ranč sopno nej o tom. Človek je emo tašo čutenje, ka té gunče majo že naprej napisane, tam gde je ime vasnice, tam malo lúknje najo, pa te, gda kamá deyo, si ime vesi nota napišejo. Tak leko te gunče nūcajo od Karakószórcsóga do Gorenjoga Senika, od Battonye do Števanovec.

Če bi nej bilau dvojezične napovedi pa programa šaularski mlajšov, steri so se lupau pripravili v bejdvej rejči, bi si človek leko mislo, ka se je v kakšno vogrsko ves partepo na té svetek. Vü-pam, ka se je državni sekretar s Pešta, zatok malo tó za

je Marija pomagala svojoj starejšoj žlati Elizabeti. Brez eden drugoga prej ne moremo živeti. Pa naj tau bau en človek, ena ves ali cejli rosag.

Gda sam tau poslúšala, mi je na pamet prišlo, ka je ranč tau, z drugimi rečami eden gospaud iz Slovenije en keden prva na Gorenjom Seniki etak pravo:

V sakalovskom kulturnom programi so sodelovali domanji folkloristi pa slovenske pevke iz Števanovec. Popodneva so se nogometiši iz Poznanovec špilali z domanjimi fusbalejri. Na te svetek so prišli gasilci iz Grada tó.

Marijana Sukič

Podpora kuratorija

Kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine je na svojem junijskem zasedanju odobril naslednje podpore slovenskim institucijam in organizacijam.

Za šolske izlete: Osnovni šoli v Sakalovcih 64.500 forintov, vrtcu v Sakalovcih 50.000 forintov, Slovenski manjšinski samoupravi v Monoštru 150.000 forintov

Za kulturne in tradicionalne prireditve: Slovenska samouprava v Mosonmagyaróváru (za obujanje ljudskih šeg) 150.000 forintov, Slovenska samouprava v Monoštru (za sodelovanje s prijateljskim krajem) 150.000 forintov, Zveza Slovincov na Madžarskem (za Prešernov dan l. 2001) 150.000 forintov, (za 10. obletnico zveze) 200.000 forintov, (za dan manjšin) 110.000 forintov, Slovensko društvo v Budimpešti (za slovenski kulturni praznik v l. 2001) 100.000 forintov, Slovenska samouprava v Sakalovcih (za vaški dan) 150.000 forintov, Slovenska samouprava v Budimpešti (za narodnostni festival) 100.000 forintov, (za ohranitev pustnih šeg in ples) 150.000 forintov.

Procesija za novine

V prvi polovici 20. stoletja je našo lüstvo v našoj domalnjoj rejči leko štelo mesečnik (havilap) Marijin list, letopis (évkönyv) Kalendar Srca Jezušovoga i tednik (hetilap) Novine. Marijin list je med 1904 i 1941 vöдавo gospaud dühovnik Jožef Klekl starejši. Uredništvo je bilav v njinom farofi, v Črensovcaj. Pobožen mejsečni list je izhajal „vsaki mesec 8. na spomin petdesetletnice razglašenja verske istine od Marijinoga nevtepenoga poprijetja leta 1904. dec. 8., gda je te list, kak prvi pobožen slovenski list Slovencom Slovenske krajine do rok dani“, kak piše v vsikšoj številki.

Marijin list so pošilali v evropske rosage, v Južno i Severno Ameriko, Kanado, Avstralijo z Novinami i Kalendarom Srca Jezušovoga vred. V te novinaj je našo lüstvo našlo slovensko štenjé. Nej samo versko, liki splošno kulturno tö. Za te novine je svoje prve pesmi napiso Avgust Pavel. Do 1913 so pisali z madžarskimi litarami, po tistom s slovenskimi.

1929. leta, ob 25. oblejtnici, so večkrat pisali o tome, kak so začnili te novine vödavati. Po tistom pet lejt pa o tome, kak na velki so svetili tau oblejtnico.

„Svecka oblast je ne gledala z lepimi očmi na tisk v slovenskom jeziki. Cerkvena oblast, naj se reši vočimetanja, ka širi protidržavni tisk, je mogla dosta stopajov napraviti, prle kak osvedoči svecko oblast, da list ne bo v škodo državi.“ V črensovskoj cerkvi so od julija do decembra molili za tau, ka bi dovolili vödavanje te novin. Njegov prvi naslov je bio dugi: „Nevtepeno Poprijeta Devica Marija, Zmožna Gospa Vogrska“. Lüstvo ga je zvalo za „Marijin list“, zato so ga leta 1915 prekrstili. Naslov „Zmožna Gospa Vogrska“ je pa bio cerkveni naslov, ar so na Ogrskem 8.

oktobra obhajali od Svete Stolice predpisan svetek „Magna Domina Hungarorum“, ka po naše pomeni „Zmožna Gospa Vogrska“, šteri den so vsi narodi, ki so spadali pod vogrsko državo, hvalo davali nebeskoj Materi za dare, štere je v vnoгих stotinaj let delila vsem, ki so v mejaj vogrske države živeli.

V Slovenskoj krajini so steli že prva vödati slovenski pobožen list, a cerkvena oblast ga nej vüpała dovoliti izdavanje pobožnoga slovenskoga lista. Samo pušpek dr. István Vilmos so se vüpali dovoliti.

V leti 25. oblejtnice so Sveti Oča meli zlato mešo. Slovenci iz Slovenske krajine so jim poslali za dar Marijin list. Vse številke iz leta 1929 so dali v edno knigo zvezati i odposlali Svetomi Oči za dar. V bejli leder vezana kniga je nosila pod grbom Svetoga Očo venec iz čistoga zlata, šteroga so delali v Celji. Vezavo je opravila katoliška knjigarna v Ljubljani. V grbi Svetoga Očo je bio latinski napis: „Slovenci Svetomi Oči Piji XI. Pušpeki Pušpekovi“. Na prvi strani knige je bila slika Svetoga Očo z napisom: „Marijin list ob 25-letnici poklanja vse svoje križe i vsa svoja dobra dela zlatomošniki Piji XI. vladari katoličanske matere cerkve, naj so dühovniki pravi Marijini sinovje.“ S knjigov je urednik Jožef Klekl st. poslo latinsko pismo Svetome Oči, v šterom je med drugim napiso, da „položim (Vam) letišno snopiče na prag hiše i... vdanost 6000 naročnikov i celo

65000 vernikov Slovenskoga naroda, ki so nekda spadali pod sombotelsko pušpekijo, zdaj pa so podvrženi Lavatinskomi pušpeki... Glavni namen toga lista je, da širi čast Bogarodice... Drugi namen, šteroga šče dosegnoti je pa, da z pomočjov kraljice dühovnikov büdi dühovniška pozvanja,

naj delavci v Gospodovih goricaj ne sfalijo ne doma i ne indri.“

Marijin list je svoj namen dosegnola: „prgišče katoličanov Slovenske krajine je zgojila v 25 lejtaj 50 dühovnikov, izmed teh 2 misijonara, raznim kongregacijam ali cerkvenim redom obojega spola je pa dala naraščajja prek 300 oseb.“

Sveti Oča so poslali odgovor s svojim blagoslovom: „... podelim svoj blagoslov vsem, ki zavolo pobožnosti in nasledüvanja Najsvetejšega Matere za Kristušovo čast i vero te list pišejo, čtejo i razširjajo.“

25. oblejtnico so svetili eno leto. Zaključili so na den Kristuša krala, 25. oktobra 1930, v Črensovcaj. Boga so molili v Oltarskom svestvi 12 vör, za molbov pa ga zdignili i nosili okauli v zahvalnoj procesiji.

V številki 8. oktobra 1930 je

bil objavljen „spored pobožnosti“, šteri se je začno v 3. vöri zrankma i skončo s procesijo v 3. vöri zadvečarka. „Procesija ide poleg farofa i vredništva Marijinoga Lista proti Trnji. Pred občinov je prvi slavolok, pri šterom se zberejo deca za blagoslov. Potem ide procesija v Žižke. Drugi slavolok je v Žižkih pri šoli. Pri njem se zbere mladina obojega spola za blagoslov. Z Žižkov ide procesija kre kapele proti cerkvi i tretji slavolok je pri njivi „Doma sv. Franciška“ kde se zberejo sirote i trpeči za blagoslov. Šrti slavolok je pri pokopališči poleg črensovске cerkve, kam ide procesija poleg vredništva Marijinoga Lista nazaj. Tü poklekné vsa vnožina, da dobi Jezušov blagoslov.“ Vskiši je mogo s sebov prnesti svečo, štera je gorejla pri procesiji. Šteri so od daleč prišli, so leko spali v Črensovcaj šenki. „Ki so pa bliže, lahko ido domo, ar de mejsec svejto“. V procesiji je šlo 11 skupin, v ednom redi je šlau 6 lüdi: „a/ Najprle ide križ. Pred njim kordon gasilcov, da kaže pot i način korakanja. Za križom deca: dečkci, za temi pa deklice. b/ Marijina podoba. Nosijo jo v belo oblečene dekle naročnikov Marijinoga Lista. Okoli nje svetijo širitelice Marijonoga Lista i družba Rožnoga venca. c/ V belo oblečene dekle. d/ Dečki. e/ Moški. f/ Marijine družbe z raznih far v belem i rožami, štere do trosile pred Najsvetejšega. g/ Poleg Najsvetejšega svetijo širitelje Marijinoga Lista i chekska društva. h/ Pesmarski zbor. i/ Dekle. j/ Ženske. k/ Kordon gasilcov.“

Če bi deš üšo tisti den, te bi opravili štiri blagoslove v cerkvi. „Procesija ide vü v

vsakom vremeni, samo te ne, če bi močno dežilo.“

Vsi naročniki so dobili v tej številki „en plavi papir z petimi trakmi. Vsaki, ki se bo vdeležo procesije, naj si vzeme en trak i si ga z gombašicov pribodne z ednov rožov ali zelenim lističon na prsi. Na trak je napisano: Naročnik Marijinoga Lista... Naj bude ta čreda zgled, ki bo vse vlekeo k Marijinom Listi, da ne bude hiše v Slovenskoj krajini, štera ne bi bila naročena na njega.“ Različna društva so prišla na procesijo s svojimi zastavami.

Če je vse tak šlau, kak so vözbrodili, o tome leko štemo par lejt kisnej, leta 1933 in 1934, gda se je približavala 30. oblejtnica. 25. oktobra 1930 je 6000 lüdi ojdlo k prečiščavanji v Črensovcaj „v najslabšom vremeni, gda je povoden bila na vse kraje... Dež se je levao, svetlost gorela, jezeri pa molili z zvonskim glasom za vse sine i hčeri Slovenske Krajine, raztepeno po celom svetli... Celo noč je dežilo kak da bi se z škafa levalo. Voda povsod. Kak pa bo zdaj procesija! Ne de mogoča, je vsaki pravo. Ne pa tak vrednik. On se je proti vüpanji vüpaol i proso Jezuša, naj odiči svojo mamiko. Poslühno ga je i prošnje jezerih drugih. Teliko se je zjasnilo, da se je do deset jezero Marijinih častilcev zbralo v krasno procesijo.“ Pred zadnjim blagoslovom je deset gezero lüdi tak molilo za novine: „Marija, dobra nebeska mati, prosi za nas, ka mo popunoma tvoji za tvojeja Jezuša, pod podobov krüha tü skritoga. V te namen nam obdrži tvoj list: Marijin List.“

Marija Kozar

RADIO MONOŠTER
UKV (FM) 106,6 Mhz

OD SLOVENIJE...

SLOVENSKI POLITIKI POTUJEJO PO SVETU

V Washingtonu je potekalo leto no zasedanje Transatlantskega foruma Zahodnoevropske unije, ki se ga je udeležil tudi slovenski obrambni minister Janez Janša. Srečal se je tudi s številnimi vplivnimi ameriški politiki, obisk v ZDA pa je poskušal izkoristiti zlasti za lobjiranje za članstvo Slovenije v zvezi NATO.

Zunanji minister Lojze Peterle je v Szegedu sodeloval na ministrskem zasedanju Srednjeevropske pobude, v Varšavi pa se je udeležil mednarodne konference o demokraciji in priložnost izkoristil tudi za niz dvostranskih srečanj.

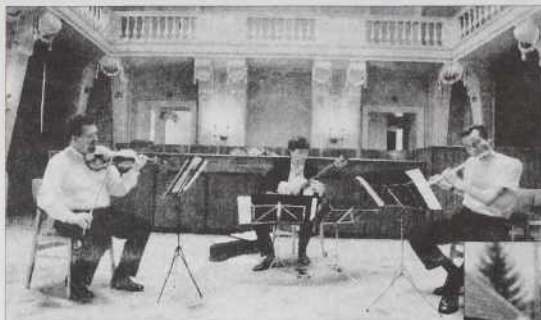
Predsednik državnega zbora Janez Podobnik se je z delegacijo mudil na dvodnevem obisku na Slovaškem, kjer se je z najvišjimi predstavniki slovaške države pogovarjal predvsem o zunanje-političnih ciljih Slovenije in dvostranskem sodelovanju.

Delegacija ministrstva za delo, družino in socialne zadeve pod vodstvom ministra Mihe Brejca se je v Ženevi udeležila socialnega vrha ZN, na neformalnem srečanju pa sta se sešla tudi slovenski in hrvaški predsednik Milan Kučan in Stipe Mesić.

V TREH MESECIH 51 "EVROPSKIH" ZAKONOV

Slovenska vlada je sprejela seznam zakonov, ki bi jih bilo zaradi vključevanja Slovenije v Evropsko unijo potrebno sprejeti do konca letošnjega leta. Na seznamu je 70 zakonskih predlogov in nekaterih drugih aktov, od tega pa jih vlada namerava kar 51 sprejeti že v prihodnjih treh mesecih - julija in avgusta po 22 in sedem septembra - ter o dosežkih konec septembra poročati Bruslju na zadnjem sestanku pred novembrsko objavo rednega letnega poročila Evropske komisije o napredku Slovenije pri vključevanju v Evropsko unijo.

Prireditve ob dnevu državnosti v Budimpešti in Monoštru

Trio ljubljanskih solistov

V počastitev dneva državnosti je Veleposlaništvo R Slovenije v okviru svojih kulturnih dejavnosti v **Budimpešti** 28. junija organiziralo koncert slovenskih solistov, flavtista Cveta Kobala, kitarista Jerka Novaka in violinista Tomaža Lorenza, ki so se za to priložnost poimenovali Trio ljubljanskih solistov.

Svečana dvorana Madžarske akademije znanosti v Budimu v grajski četrti je bila polna kljub evropskemu nogometnemu polfinalu. Več kot dvesto gostov, predstavniki madžarskega kulturnega, političnega življenja, na čelu z ministrom za varstvo okolja in gospodarstvo, tujih veleposlanikov in diplomatov ter nenazadnje ljubiteljev glasbe je v Budimpešti, ki je nedvomno ena od evropskih glasbenih prestolnic, poslušalo dela G.P. Telemanna, M. Giulianija, N. Paganinija, G. Fauereja, J. Iberta, J. Kreutzerja in nenazadnje slovenskih skladateljev Marijana Lipovška in Alda Kumarja.

Slovenski izvajalci so od madžarskega občinstva, ki se je vzgajalo v stoletnih glasbenih tradicijah in v visoki glasbeni kulturi, in ki je prav zaradi tega razvajeno, praver - če je zaslužno - hvaležno občinstvo, prejeli veliko aplavza in čestitk. Razen profesionalne izvedbe sta dobili veliko pohval izvorna ideja zelo nevsakdanje zasedbe in izbor programa.

Dan državnosti so v **Monoštru** 23. junija počastili s

predajo slovenskega radia ter s sprejemom generalnega konzulata, na katerem je nastopila pihalna godba iz Trebč nad Trstom. V tem kraju deluje pihalna godba že od 1. 1913 poimenovana po tržaškem slovenskem skladatelju Viktorju Parmu. Kapelnik 36-članskega ansambla je prof. Leander Pegan, ravnatelj glasbene šole v Sežani, že trinajst let pa dela tudi v ansamblu v zajedstvu v Italiji. Dejavnost godbe je označil tako:

"Odrasli godbeniki, očetje fanfov in deklet, ki prevzemajo tradicijo dejavnosti pihalne godbe "Viktor Parma", so junija '99 posneli zgoščenko in

žerjev Gvida Učakarja, Jurija Gregorca in Vinka Štrucla, je prava "blagovna znamka" narodnostne poustvarjalne moči zamejskih rojakov z dela kraške pokrajine, ki je ostala v Italiji."

Ansambel je s svojim koncertom navdušil udeležence sprejema, naslednji dan so

Pihalna godba iz Trebč na Seniku

kaseto "Pri nas na Krasu". 52 minut glasbe pihalne godbe s sporedom izključno slovenskega ljudskega glasbenega izročila v priredbah naših priznanih skladateljev in aran-

obiskali tudi Gornji Senik, kjer so nastopili pred tamkajšnje cerkvi. Za organiziranje njihovega gostovanja je poskrbel Generalni konzulat RS v Monoštru.

Ali mamno menje radi tiste Vaugre, steri živijo izven Vogrske?

Od tistoga mau, ka se je na Vogrskon v devetdeseti lejtaj spremeniu sistem, mamno menje radi tiste Vaugre, steri živijo v drugi rosogaj. Tau je dokončo Tárki, tisti inštuit, steri je pred par lejtami za naše novine tó delo, spitavo, če je štete, ka štete in tak tadala.

Po spremembi sistema, v devetdeseti lejtaj smo šanjali Vaugre, steri živijo na Erdélskom, smo jim tó bole pomagali. Tau je prajto le 90 procentov, stere so pitali. Kak so leta šla, tau se je tak spreminjalo (változott). Gnesden že samo 40 procentov lidi misli tak. Dosta lidi se boji, ka njim Vaugri, steri iz drudji rosogov pridejo, delo vkraj vzmejo. Eni pravijo, ka s tejm, ka nisterni prejk pridejo, ne pomagajo tistim, steri doma

ostanejo. Nisterni celou tak mislijo, ka so spoj nej Vaugri tisti, steri svoj dom tam njajo pa na Vogrsko pridejo.

Mi smo v Porabji, v Varaši tó dobro peldo meli za tau. En barbej je prišo es z Romejnerskoga. Srmak je nej izo emo pa nika nej. Po celom Varaši so ma vtjup brali vse, ka ma je trbelo, televizijo pa pejnaze tó. Nakaj je emo eno črno-belo televizijo, tisto ma je dau. Pejnaz

so ma tó vtjup pobrali, naj si leko tjupi, ka ma brz trbej. On si je pa prej en dradij tjejp tjupo v izo. Tau je bilau v devetdeseti lejtaj. Zdjaj je on med tistimi, steri najlepše rame majo v Varaši.

Te pa nej čüda, ka se je lidam obrnauo čütenje. Iстина, ka ta pelda, ne vala za vsakšoga. Prvin, kak bi kakoli prajli, moramo lidi bole spoznati. **brg**

PANONSKI ODMEVI NA MURSKOM VALI po novou ob 7.30

Vsi tisti, ki ste ob nedelaj svoje radijske aparate ob 8.15 postavili na 648 kilohercov na kratkom vali ali na 94,6 megahercov UKV (URH), lejko po novou oddajo Panonski odmevi, štera je na Murskom valu namenjena porabskim Slovencom, poslušate ob 7.30.

Če mi ljudje zavüpajo, mo delala tadala

Pravijo, ka je prej za skupnost (közösség) delati nej (h)valežno. Najbole zatok nej, ka tisti, steri se tak vcuj "vlečejo" k deli, ka naj drugi se tü dovlečejo, tisti ljudje mesto dela dostakrat kritizerajo. Kritizerajo pa ešče, vejga Baug, kakše grdosti vse v oči zmečejo tistim, steri kaj opravljajo za druge. Tej ljudje, ki delajo za druge tü, večkrat morejo živce z železa meti. Dapa dun se najdejo etakši ljudje v Porabji tü. Z edno takšo žensko sam si te dni malo pripovedala pa bi rada bila, če bi govi tü spoznali. **Marija Čerkuti-Gredlić** iz Sakalovec je na gnes v najlepši lejtaj. Letos je bilau 30 lejt tomi, ka je v varaškoj gimnaziji maturirala.

- Pred 30. lejt, gda si staučila, kak pravimo, v življenje, kak si si zamislila svojo življenjsko paut?

"Tistoga reda bi se spoj rada tadala včila, depa nej sam mogla, etak sam pa prišla v službo v Varaš v dom za duševno prizadete pa sam od tistoga mau že 30 lejt tam kak medicinska sestra. Da bi tau delo leko opravljala, sam se morala ešče 3 leta včiti, depa tak, ka sam delala tü. Ne morem povedati, ka sam si pred 30. lejt tau žejelela, depa zadovolna sam s tejm, ka sam dosegnila."

- Kak se ge spominjam, že tak 15 lejt neprestanoma v svojoj maloj vesi, v Sakalauvaj delaš za skupnost, za ves.

"Od 1985. leta delam v različni funkcijaj v vesi. Tistoga reda sam bila članica krajevnoga občinskoga sveta D. Senik. Naša ves je te večdu go nej samostojna bila. V vesi so bile, gestejo druge organizacije, tam sam tü navzauča bila samo za tau, da bi v našoj maloj vesi tü bilau nika. Od spremembe sam se pa vsebole spravljala z narodnostnimi zadevami. Štiri lejtja - od 1994-98 -

sam bila slovenski elektor zatok, ka so pri nas na prvi volitvaj nej volili manjšinsko samoupravo. Pa kak elektor sam že te bila članica Državne slovenske samouprave. Da smo pa 1998. leta pri nas tü volili slovensko manjšinsko samoupravo, te sam pa kandidirala za člana pa sam dobila zadosta glasov za tau, da bi leko tau delo opravljala."

- Ne boš čemerna, če ti povejm - zatok ka te poznaj, sva delale na občinskem svejti vküper - ka si ti takša ženska, ka ka ti srce tejši, tisto povejš tö. Nej si mejla za toga volo konflikte, lagve minute?

"Zavadiła si. Dja neščem krauziti. Dja gnako v oči povejm, če se mi kaj ne vidi. Nej gnauk ali dvakrat sam čutila, ka nej vrejndno bilau. S toga sam na gnes nej püstila, depa zatok največkrat mi je tau na hasek tü. Nej meni, tistomi cilji, ka škem doseginiti. Navola je samo te, če od mene eške bole takši gestejo, ka so, povejmo, trde glave."

- Praviš, ka ob prvi priliki, gda bi leko ves 1994. leta volila slovensko manjšinsko samoupravo, ste v Sakalauvci nej volili. Zakoj nej? Gnes, gda go že mate, kak tau ljudje gor prijeto, kak kaj delate, kakše rezultate mate do tejsa mau?

"Leko povejmo, na velki kvar smo nej volili tistoga reda samoupravo. Eden na drugoga smo čakali, cajt je doj preteko, pa smo ostali brezi samouprave. Sama, kak elektor, sam pa žmetno kaj djala, kakoli ka smo zatok tistoga reda tü meli slovenske prireditve, samo pejnaz smo nej dobili za tau. Na gnes ljudje vsakši den bole čütijto, ka je tau nej no-

seli. Dosti lüdi se v nas zveže - spoj pa na začetki - za tau ali za tisto volo. Vsigdar smo si pa vzeli mauč pa potrpljivost odgovarjati na njigve prava ali pa ranč provokativna pitanja.

Kak mala ves mamu aktualne pa velke probleme. Edna takša je šaula, ka bi go zatok nikak nej steli zgibiti. Šaulo pa organizacije mo pomagali potejm tü. Kakoli, ka so tau nej milijonke, ednoj-ednoj takšoj skupini je naša mala pomauč tö dosti vrejndna."

- Kak si že prajla, redno odiš v službo, maš svojo držino pa že du go lejt delaš za vašo ves. Kak tau leko vse vküp zgijaš?

"Pred nistarnimi lejtmi mi je žmetnejše bilau, sin mi je ešče mali bio. Gnes je on že tü odrasli, etak mi je pa zatok ležejše. Vsakši pa mora znati, ka za takšo delo človek mora aldüvati pa če aldüje, mora za tau naturo tü meti. Ge sam vsigdar rada delala kaj takšega. Če se trüdiš za prireditve, če se pršika, je človek spoj rad."

Naša ves je slovenska ves. Kakoli ka je 20 % prebivalcov Giganjov, med njimi več kak pau tü guči slovenski. Zatok pa te nam je dužnost gezik, narodnost občüvati, vküp držati. Do novi volitev mo delala pa po tistim, ne znam. Mabiti, če mi ljudje zavüpajo, tadala."

I. Barber

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI

vsak drugi torek ob 13.00 na 1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo v torek, 18. julija 2000.

Ponovitev v soboto, 22. julija, ob 9.55, na 2. programu.

... DO MADŽARŠKE

Učitelji na seminarju

V Kopru je od 2. do 8. julija potekal seminar za porabske učitelje slovenščine, ki ga vsako leto organizira Ministrstvo za šolstvo in šport R Slovenije s pomočjo Zavoda za šolstvo. Letošnjega seminarja se je udeležilo 22 učiteljev ter študentov.

Tabor v Trenti

Občina Bovec je od 2. do 7. julija organizirala v Trenti kulturno etnografski tabor, katerega se je udeležilo tudi pet učencev iz OŠ Števanovci. Stroške udeležencev ter potne stroške je pokrila Zveza Slovencev na Madžarskem.

Izlet v Budimpešto

Samouprava na Dolnjem Seniku je 6. junija organizirala za malčke ter osnovnošolce izlet v Budimpešto. Povalili so pa tudi 5 učencev in njihovih učiteljico in prijateljske šole v Kuzmi. Stroške so pokrili s pomočjo Sklada za narodne in etnične manjšine ter Skupščine Železne županije. Svoj delež sta prispevali tudi Državna slovenska samouprava ter Zveza Slovencev.

Novo dokumente lahko dobite v Monoštru

Od začetka tega leta se dobivajo novi osebni dokumenti (osebne izkaznice, potni listi, vozniška dovoljenja in prometna dovoljenja) na občinah. Do takrat je to bilo v pristojnosti policijskih uprav. Nove pisarne so na začetku leta začele delovati le v večjih mestih. Tako smo morali Porabci potovati v Körmend. Od 3. julija pa deluje pisarna tudi v Monoštru, nahaja se pri županovem uradu.

Ambasadorji dine

Poganski baug Kurent je Slovencom dau za dar dinko semenje pa vinko trto, zatok prej Slovenci tak častimo dno pa vino. Tau mi je nej tak dugo pravo eden gospaud iz Ljubljane, steri je s svojimi kujarami pripravlo en sprejem v gostilni Lipa. Gospaud Lieber ma gostilno pa sobe vöдавle v Gamelnjah v Ljubljani. Njina gostilna je znana po tom, ka pripravljajo dosta vse z dinske mele pa kaše.

"Mi se že desetletja ukvarjamo z ajdo. Bili smo eni od redkih, ki smo po daljšem premoru ponudili gostom jedi iz ajde. To je imelo velik odmev ne samo doma, temveč tudi v inozemstvu. Bili smo povabljeni na prvi svetovni festival ajde v Togamuro na Japonsko in letos spomladi - ob obisku slovenske parlamentarne delegacije - v Tokio, kjer smo predstavili slovensko kulinarijo v diplomatski četrti Tokia."

- Kako so Japonci gledali na slovenske specialitete iz aj-

de?

"Ajda je pri njih sploh doma, uvažajo jo s Tasmanije. Poleg soje in riža je tretja žitarica na Japonskem, šele potem je žito. Oni ajdo izredno spoštujejo, imajo dolgoletno tradicijo, ki so jo prevzeli od Kitajcev. Prvi zapisi o ajdi so nastali pred pet tisoč leti na Kitajskem."

-Ali pripravljajo Japonci ajdo na podoben način kot Slovenci?

"Japonci poznajo v glavnem ajdove rezance, ki jih pripravljajo ročno. Pri nas pa

pripravljamo poleg ajdovih rezancev z gobami postru, pečeno v ajdi, ajdove žličnike, krapce s suhim sadjem, skuto, potem ajdovo omleto, ki je prav naša posebnost in ki jo poskusi 80 odstotkov naših gostov."

-V srednji Evropi je usoda ljudi zelo zanimiva. Vi ste Slovenec, po priimku sodec so

na Dunaju. Pri dedku doma se je govorilo madžarsko. Moj oče in teta idelno tudi sestrična so zelo dobro govorili madžarsko. Mi smo pa živel v Sloveniji in se tega jezika nismo naučili, za kar naj mi je po svoje tudi žal."

Slovenci so vsigdar fejsť pošivali dno. Tau svedoč, ka gda so prej od Ljubljane prauti Gorenjski železnico zidali, so se pavri (kmetje) prauto postavili. Streljka bi išla prejk nju, gde so meli dno posejano. Tau je bila jeseni, da je dina začnila zrejliti. Najbole so prej zatok nej stele, ka bi cug po njinoj dolni tojko, ka de prej te megla pa para, zatok pa dina ne ozrejli.

- Stari oče je živel v Vojvodini?

"Stari oče je bil, bi danes rekli, tehnični v rudniku cementa v Bevcinu in seveda se je tam veliko govorilo madžarsko."

- Kam pa bo vodila vaša

naslednja pot?

"V septembru pripravljamo skupaj z Ministrstvom za kmetijstvo veliko promocijo ajde na Danskem. Smo člani Društva dansko-slovenskega prijateljstva. Danci imajo poseben klub prijateljev ajde. To so prominentni znanstveniki, zdravniki in intelektualci, ki spoštujejo tradicijo. Zaradi tega smo se odločili, da se srečamo z njimi, da skušamo prenesti naše izkušnje ter sprejeti tudi njihove."

- Ajda ima torej tudi zdravilne učinke?

"Pred tremi leti je bil kongres diabetologov pri nas in ob tej priložnosti smo pripravili večerjo iz posebnih ajdovih jedi. Bili so izredno navdušeni. Ajda ima več zdravilnih lastnosti, prvič čisti žile, nadomešča meso, ker vsebuje dosti beljakovin pa tudi tanina, kar vpliva na naše ugodno počutje."

Marijana Sukič

Miniportret

...liki veselje tu" pravi Laci Hollec iz Andovec. Te mladi človek, če ga srečaš pa se začneš z njim pogučavati, te malo v zadregu spravi (zavarba hoz). Človek bi mislo, ka nej porabski Slovenec. Zatok, ka bole v knjižnoj rejči guči. Sto ga pozna, bi zdaj tak pravo: njemi je naleki, vej je pa šofer slovenskoga generalnoga konzula.

"Če človek zna porabsko narečje, se ležeje navči knjižno slovensčino," pravi Laci. "No pa zatok mi je iz osnovne šaule nika tu ostalo. Ka pa na gnes znam, tau leko zavalim gospodi generalnomi konzuli, ki se dosti trüdi za tau, da bi mi pomagao pri jeziki. Tu pa tam pa njega jaz včim kaj vogrski."

• Mladina te v Porabji dobro pozna. Kak znam, prva liki bi grato šofer, si delo v kosinoj fabriki, na samoupravi, v fabriki Opel. Ka ti misliš, zakoj naša mladina tak šabo guči naša materin jezik?

"Dva vzroka sta, mislim. Eden vzrok je, da te bole mladi staršje več doma tu ne gučijo slovenski. Tu moram povedati, ka

se doma pri nas v držini guči slovenski. Drugi vzrok je pa, ka mladina kama koli de, uraden (hivatalo) jezik je vogrski. V Šaulaj, fabriki, pa leko povejmo, vsepovsedik. Fabrike, delovna mesta so gnes že takša,

da je potrebno bole nemško znati. Zatok se pa dosti Slovenci včim nemški. Tau bi nej bila nevala, če bi svoj jezik nej

je več mladi Slovencov v Porabji dobilo službo, gde - dobro znamo - nam je jezik na hasek prišo. Če de med državama tak kak zdaj ali pa eške baukše, eden del mladine - vüpjamo - de priliko meu delo dobiti v kakši slovenski firmaj."

• Vidim, ka spoj gospočko" službo maš. Si zadovolen? Ka ti na tau pravo v Andovcaj ali tvoja držina?

"Z veseljom opravljam svojo delo, nej samo zatok, ka je rejsan nej vsakdanašnje. Poleg toga se leko včim knjižno slovensčino, da odim po Sloveniji, da spoznavam svejt z ovakšoga vidika. Nigdar sam nej mislo, da svojimi maternomi jeziki leko (h)valo dam za tau. V vesi pa v držini so radi za toga volo, ka takšo službo mam. Sam (h)valežen tistim mamicam pa očetom tu, stere sam kak oskrbnik vasi v Števanovci vozo s kombijom pa s šterimi sam si

pozabili. Dobro bi bilau, če bi Slovenci za tau ali za tisto volo, najbole pa za službo volo, pristljeni" bili slovenski gučati. Po mojem bi med takšimi pogoji vsakšomi napamet prišo njegvi jezik. Moramo priznati, da

je več mladi Slovencov v Porabji dobilo službo, gde - dobro znamo - nam je jezik na hasek prišo. Če de med državama tak kak zdaj ali pa eške baukše, eden del mladine - vüpjamo - de priliko meu delo dobiti v kakši slovenski firmaj."

• Vidim, ka spoj gospočko" službo maš. Si zadovolen? Ka ti na tau pravo v Andovcaj ali tvoja držina?

"Z veseljom opravljam svojo delo, nej samo zatok, ka je rejsan nej vsakdanašnje. Poleg toga se leko včim knjižno slovensčino, da odim po Sloveniji, da spoznavam svejt z ovakšoga vidika. Nigdar sam nej mislo, da svojimi maternomi jeziki leko (h)valo dam za tau. V vesi pa v držini so radi za toga volo, ka takšo službo mam. Sam (h)valežen tistim mamicam pa očetom tu, stere sam kak oskrbnik vasi v Števanovci vozo s kombijom pa s šterimi sam si

slovenski tak dosta pripovejdo. Tau mi je tu na hasek bilau, s tejm vred, ka sam ji rad emo."

• Če že gučiva od Števanovec pa Andovec, ka ti misliš, gor ostanejo te vasnice?

"Jaz se vüjam. Istina, ka k tomi vcuj dejajo tisti tijnci tu, ki se es znosijo. Lepau bi bilau, če bi že v rosagi vsakšomi dobro šlau, pa bi te leko vüпали, ka se Slovenci nistarni tu domau znosijo. Tau bi bilau pravo. Te bi se nej zaničo naš mali narod."

• Ti kak mladi človek, ka bi oznamo svojim vrstnikom?

"Gvušen sam, ka steri do tau štel, tak povejo, ka jaz naleki gučim. Pa itak. Oznamim jim, naj ne pozabijo svojo maternome rejč. Nigdar nej vedati, gda de njim na hasek. No pa človek je prej telko vreden, kelko jeziko zna. Sploj pa te, če materinoga jezika ne pozabi."

I. Barber

„Moja služba mi je nej samo dužnost...“

OTROŠKI

Kak sam vido svejt spod stola?

Prvo, ka se spominjam od svoji mladi lejt, je tou, ka sam se najraj špilo pod našim velkim stolom v kūnji.

Tam sam se tak počūto, kak če bi tou biu moj mali ram, moj mali svejt, spod šteroga sam začo spoznavati velki svejt.

KATASTROFA

Venej je bilou vrouče kak v pekli. Sunce se je stavilo nin gor na nebi in nej se je genolo nej es pa nej ta. In tak je bilo že dva meseca. Dva meseca brezi ednoga oblaka, brezi edne kaple deža. Na naši poulaj in njivaj, pa nej samo na naši, liki v cejloj vesi, je vse taposenolo. Ja, velka nevola se je spistila na našo krajino. Krave so mūjkale od velke vročine, moški so pili od velke nevole, ženske so se korile zavolo vrejmena, mlajši pa smo se skrivali v debeloi senci. In ednoga večera, gda je sunce li odišlo ta za brej in je začala na zemlou kapatī kmica, je oča tam za stolom, obri mene mojoj mami pravo:

- Tou, ka se godi v tom leti, tou je kaštiga, tou je redna katastrofa.

- Kakša katastrofa? - je kuj djala moja mama, tou je ške več kak katastrofa. Tou so tri katastrofe vkūper. Vej pa nemo meli kaj za gesti, nej mi pa nej živina. Vej pa... tadale je več nej mogla nika prajti, ka so je že dušile skuze.

Ge pa sam sedo tam spod stolom in si v mojoj maloi glavej brodo od toga, ka je tou, katastrofa. Ta rejč, ta katastrofa, se mi je vidla tak trno včena, tak trno moudra. In zato, ka sam škeu biti moudrer ge tō, sam škeu tou rejč spoznati in jo nūcati, kak se za moudroga človeka šika.

Te pa sam brodo: Katastrofa! Kak prvo mi je v vūja spadno prvi

tou tej rejči: Kata! pomejni, ka ta moudra rejč ma neka z našo teticō Kato. Ali, ostanolo mi je ške: Štrofa! Na, tū sam že lezej prišo kuj k tou rejči. Štrofa ali štrof ali kaj takšoga je skur tak kak štraf. Na, te sam zdaj gori prišo, ka pomejni katastrofa. In nej-sam dugo čakō, ka sam se leko vōpokazo, kak ge vej m moudro in čedno gučati.

Že na drugi den je prišla k nam naša tetica Kata. Obri mene so moja mama, oča in tetica Kata pili kafej. Zgūčavali so se od te velke nevole, od te velke sūjče. Najbole se je nevolivala ranč tetica Kata. Bole se je nevolivala, bole me je srbo gezik. Tak sam se te zglosō spoud stola:

- Vej pa se vi, tetica Kata nemate kaj koriti zavolo vrejmena, vej ste pa vi nas vse vkūper štrafali. Zato bi se katastrofa po istini mogla zvati Kata nas štrofa, nej pa katastrofa. Za cejlo tou nevolō ste ranč vi krivi, ka moja mama cejle dneje djoūče.

Tak sam se zdeyro tam spod stola in katastrofa je po tistom bila na mojoj riti, stera me je ške tri dni pekla, tak mi je oča gor naložo z tenko šibo. Dapa, že včasi zvečer je spadno dež. Kak je letelo po mojoj riti, tak je letelo po zemlej. Tri dni je dež močo sūjo zemlou. In gda je enjo, je mene enjala pečiti rit.

Aja, tetica Kata je prajla naj jo raj zovem Katica, ka si ne bi tadale kaj naupak tumačo.

Miki

Prešeren, kakor ga vidijo učenci v Porabju

Letos je Prešernovo leto, zato smo okrog 8. februarja razpisali natečaj porabskim učencem in dijakom. Njihove prispevke bomo objavili v polet-

nih številkah našega časopisa. Rezultate pa bomo razglasili na začetku šolskega leta.

Prešeren in Julija

Zbudil sem se. Nenadoma nisem vedel, kateri dan je, zato sem pogledal na koledar. Oh, 6. april je, velika sobota. Prekrasen spomladanski dan. Sončni žarki so obsuli celo sobo. Na nebu ni bilo videti niti enega oblaka. Od zunaj se je slišalo veselo gostolenje, ki ga je včasih prekinilo samo revskanje psov. Narava se je prepodila, na drevesih brstijo poganjki, ki so tu in tam divji, cvetlice razcvetajo ter opojno dišijo.

Končno sem se vrnil iz čudovite narave v resničnost, ki zame ni bila tako vesela. Pobegnul sem pred skrbmi vsakdanjega življenja v trnovsko cerkvico. Tu sem našel tisti blaženi mir, po katerem sem hrepenel. Tišina, mir, pomiritev. V zadnji klopi sem sedel sam zase in moje življenje se je zavrtelo kot film pred zaprtimi očmi. Eno vprašanje za drugim mi je prišlo na misel. Od kod sem prišel? Kdo sem? Zakaj sem na tem svetu? Zakaj živim ravno v tem času?

Toda grobno tišina je kar na lepem prekinilo odpiranje vrat. Pred oltar je pokleknila prelepa, v belo oblečena dama. Njeni lasje so črni kot noč, obraz rdečkast kot zora, oči pa so modre kot sinjina morja. Zaljubil sem se vanjo na prvi pogled. Ko je vstala, nisem mogel vzdržati, plašno sem stopil k njej in vprašal: "Oprostite, kako se imenujete?" "Julija Primic sem," je odgovorila. Njen glas je čudovito zvenel med obledelimi stenami cerkve. Pogovarjala sva se. Pripovedoval sem ji, zakaj sem se skrivil v tej cerkvi, dorekel sem zgodbo o sebi. Ona me ni poslušala. Njeno telo je sedelo pri meni, a duša je postopala v drugem svetu. Nenadoma je vstala in brez pozdrava odšla.

Nisem mogel ukazovati svojim čustvom. Vedno sem iskal priložnost, da bi jo videl. Julija je zelo čedno, obenem pa zelo

ponosno mlado dekle. Ona je iz meščanske družine, jaz sem samo siromašni slovenski "poet"; seveda me je zavrnila. Kljub temu nisem odnehal upati. To obdobje mojega življenja je bilo najplodnejše, saj je ona bila moja muza. Napisal sem Sonetni vencev. Posvetil sem ga "Juliji". Začetne črke verzov povedo njeno ime. Toda kaj sem dosegel? Vzbudil sem nejevoljo Julije in njene družine. A to me ni oviralo in sem pisal še in še pesmi o svoji ljubezni ter o svojih bolečinah. Nič ni pomagalo. Poslednja misel, preden sem zvečer zaspal, prva misel zjutraj, ko sem se zbudil, je bila samo ona, ona, ki je bila hladna z menoj.

Naredil sem še zadnji poskus, da je ne bi izgubil. Napisal sem serenado "Pod oknom" in sem jo še tisto noč recital pod njenim oknom. Na začetku nisem opazil, da bi jo zanimal. Ko sem pa prišel do zadnje kitice:

*"K oknu pridī,
drug ne vidī
ko nebeške zvezdice;
se prikaži,
al' sovraži
me srce, povej, al' ne!"*

...je moje srce skoraj skočilo iz prsi, saj sem jo videl na oknu. Kasneje mi je pripovedovala, da je to bila njena najtežja odločitev. "Nisem upala k oknu. Dolgo sem razglabljala o tem, kaj naj storim. Vedela sem, da se zdaj naenkrat moram odločiti med svojo družino in teboj. Tebe sem izbrala."

Bil sem neizmerno srečen. Vendar sva bila skupaj, seveda naskrivaj. Odločila sva se, da se bova poročila in živela skupaj. Izbrala sva majhno, belo kapelo v dolini blizu Ljubljane. V zadnjem trenutku sva prosila dva tujca, da bi bila najini prič. Ko smo se bližali kapeli, je sonce bleščeče sijalo, nad kapelo pa je žarela mavrica. Dolina je bila enkratna in sredi nje je kot biser stala kapela. Samo Julija

je bila lepša. Čeprav je bila oblečena v preprosto belo obleko, je bila prekrasna. V kapeli naju je že čakal duhovnik. Bila sva brezkončno srečna. Bil sem prepričan, da mi nihče ne more odvzeti izvoljenke moje srca. Povedal sem osrečevalni JA. Ko je duhovnik vprašal njo, sem se prebudil, ker je nekdo odprl vrata. Ana je pogledala, če sem se že zbudil. Misliła je, da še spim, zato je šla ven.

Oh, samo sanjalo se mi je. Na žalost. Bile so fantastične sanje. V resničnosti me čaka brezupno življenje. Koliko nesreč sem že preživel! Smrt mojega najboljšega prijatelja je bila pretresljiva. Najbolj boleča pa je zavrnitev Julije. Šest dolgih let sem si poskušal pridobiti njeno ljubezen.

*"Sem dolgo upal in se bal,
slovo sem upu, strahu dal;
srce je prazno, srečno ni,
nazaj si up in strah želi."*

Zakaj? Zakaj nisem ubogal mame? Mogoče bi zame bilo res najboljše, če bi bil zdaj duhovnik.

Končno moram skleniti to obdobje, da bi postal srečen. Saj so se tudi meni zgodile dobre stvari. Tu je Ana, Ana Jelovškova. Imela sva tri otroke, Reziko, Ernestino pa Francka. Bog me še zdaj kaznuje. Odvzel nama je Reziko, ki je umrla že v prvem letu. Zdad imam dva otroke, a njuna mama ni moja žena. Oh, moj bog, pomagaj mi, kaj naj naredim...? Saj še vedno ljubim njo. Še zmeraj mi ni uspelo iz srca iztrgati ljubezni do Julije...

Ali bom lahko še kdaj srečen?

**Rita Gredlić 7. r.,
OŠ Monošter**

MLAŠEČI

KAUT

Narodnostna struktura prebivalcev v Porabju

Pogosto se pojavljajo vprašanja o poselitvenem prostoru pripadnikov slovenskih manjšin v sosednjih državah in narodnostnih skupnostih, ki živijo v Sloveniji. Zato so se sodelavci Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani odločili, da

pripravijo zbirko kartografskih prikazov narodnostno mešanih ozemelj v Sloveniji (poselitveni prostor Madžarov in Italijanov) in prikaz ozemelj, na katerih bivajo Slovenci v sosednjih državah (Italiji, Avstriji, Madžarski in Hrvaški). Iz te zbirke

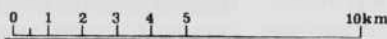
zemljevidov je tudi pričujoči zemljevid Porabja. Snovalci zemljevida upajo (in želijo), da bo postalo Porabje na ta način še za korak bližje vsem, ki jih privlačijo pokrajine in ljudje na stičišču treh narodov.

DELEŽ PREBIVALSTVA GLEDE NA MATERNI JEZIK IN NARODNOSTNO PRIPADNOST V ŠESTIH PORABSKIH VASEH IN MONOŠTRU ZA LETO 1990

A LAKOSSÁG ARÁNYA ANYANYELVI ÉS NEMZETISÉGI MEGOSZLÁS SZERINT A SZLOVÉN RÁBA-VIDÉK HAT TELEPÜLÉSEN ÉS SZENTGOTTHÁRDON 1990-BEN

PERCENTAGE OF POPULATION ACCORDING TO THE MOTHER TONGUE AND NATIONAL AFFILIATION IN THE SIX VILLAGES OF THE PORABJE, AND IN THE TOWN OF SZENTGOTTHÁRD/MONOŠTER (YEAR 1990)

Vsebina / Tartalom / Research: dr. MIRAN KOMAC, dr. KATALIN MUNDA HIRNÖK, Risl / A térképet rajzolta / Design and production: ZMAGO DROLE; INV LJUBLJANA, 2000

Vir / Forrás / Source:

Központi Statisztikai Hivatal, 1990. évi népszámlálás, Budapest 1991.

Legenda / Jelmagyarázat: / Key:

- ORZÁVNA MEIA / ORSZÁGHATÁR
INTERNATIONAL BOUNDARY
- MEIA MESTNE SAMOUPRAVE / VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT HATÁRA
BOUNDARY OF MUNICIPAL SELF-GOVERNMENT
- MEIE LOKALINIH SAMOUPRAV / TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT HATÁRA
BOUNDARIES OF LOCAL SELF-GOVERNMENTS
- PRIKLJUČNO NASELJE / CSATOLT TELEPÜLÉS
ANNEXED SETTLEMENT
- MEDNARODNI CESTNI MEJNI PREHOD / NEMZETKÖZI KÖZÜTI HATÁRÁTKELŐ
INTERNATIONAL ROAD BORDER CROSSING
- MEDDORZÁVNI CESTNI MEJNI PREHOD / ORSZÁGOK KÖZÜTI KÖZÜTI HATÁRÁTKELŐ
INTERSTATE ROAD BORDER CROSSING
- OBMEJNI CESTNI PREHOD / KISZHATÁRFORGALMI KÖZÜTI ÁTKELŐ
LOCAL ROAD BORDER CROSSING
- DELEŽ PREBIVALSTVA S SLOVENSKIM MATERNIM JEZIKOM
A SZLOVÉN ANYANYELVŰ LAKOSSÁG ARÁNYA
PERCENTAGE OF POPULATION WITH SLOVENIAN MOTHER TONGUE
- DELEŽ PREBIVALSTVA SLOVENSKE NARODNOSTI
A SZLOVÉN NEMZETISÉGI LAKOSSÁG ARÁNYA
PERCENTAGE OF SLOVENE NATIONAL COMMUNITY
- DELEŽ DOSTALEGA PREBIVALSTVA / AZ EGYÉB LAKOSOK ARÁNYA
PERCENTAGE OF OTHER POPULATION

ŠTEVILO PREBIVALCEV / A LAKOSOK SZÁMA
NUMBER OF INHABITANTS

NIKA ZA SMEJ...

Na, ja

Juliškina sausedica Anuška si je tak mislila, ka če ta nau- ra koza leko ma vozniško, ona si go zakoj nej bi mogla sprajti. Not se je dala spisati v auto šolo pa gda je naj- oprvin v auto sejla, je ozajek not v nakakoga skaučila. Of krči pa se čemer: "Gospa! Ne vejte skrb meti?" Anuška pa: "Skrb vejim meti, voziti ne vejim."

Britvo

Lujzek je etognauk prišo do- mau. Kumaj si kaput doj- dene, že dé v kopalnico pa začne na ednom ramenji fe- st britvo brüsiti. Njegov ž- ena, Magda ga prestrašeno gleda pa ga za edno malo tak

natüma pita: "Lujzek, zakoj pa tak fejt brüsiš britvo?" Lujzek pa: "Eden par črev- lov vidim pod postalov. Če so črevli moji, te mo se bri- jo..."

Grda ženska

Janči pa Pištak si etognauk pripovedata pri Cifri pa fe- jt špricare pigeta. Janči etak pravi Pištaki: "Vejš, ka Pi- štak? Če se ge oženim, samo grdo žensko vzemam za ženo."

Pištak pa: "Pa zakoj?" "Ja, tau je tak, moj padaš, ka lepa žena te ali prva ali sledkar, depa znauri, druge ma." Pištak pa: "Vej ti pa grda tü leko ore napravi." Janči pa etak: "Vejim, vejim. Depa tisto človek tak fejt ne mara."

I. Barber

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marljana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi u. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.